

LLIBRE DE L'ADMINISTRACIÓ DE SANT MAGÍ (1786-1882)

(primera part, 1786-1815)

Josep M. Llobet i Portella

Va ser una sort enorme que pogués ser localitzat i comprat per un grup de benemèrits cerverins un antic llibre de l'administració de l'església cerverina de Sant Magí que conté dades administratives i notes històriques sobre aquest temple compreses entre l'any 1786 i el 1882. Si bé una part de la informació era ja coneguda per unes anotacions realitzades pel prevere Josep M. Arques,¹ que tingué al seu abast aquest volum abans que s'extraviés, és indubtable que amb aquest llibre tenim un instrument especialment útil per conèixer amb detall la història d'aquesta església de barri durant el període esmentat. Per això ens ha semblat adient donar a conèixer la transcripció d'aquesta obra, encara que, a causa de la seva extensió, ara només oferim les dades que corresponen als anys 1786-1815. A peu de pàgina, hem inclòs algunes notes per tal de fer més entenedora la informació continguda en el text transcrit.

¹ Arxiu Comarcal de la Segarra (ACSG), Manuscrits, Josep M. ARQUES, vol. 14, *Algunes notícies sobre l'església i la festa de Sant Magí de la ciutat de Cervera*, 7 folis solts.

Text documental

Notícies útils a la administració

De molts anys a esta part que ha estat sempre gran la deboció que los vehins de esta ciutat de Cervera han profesat al gloriós màrtir y hermità sant Magí,² però, qui més se

² En una relació de miracles atribuïts a Sant Magí de l'any 1528, són esmentats dos cerverins que havien aconseguit la curació de les seves malalties amb l'anada a Sant Magí de la Brufaganya i el res d'algunes novenes. En anys posteriors, foren efectuats pelegrinatges a aquest santuari. Un document de l'any 1594 ens permet saber que, en aquell temps, ja hi havia una capella dedicada a Sant Magí a l'església cerverina del convent de Sant Francesc de Paula. Durant els primers decennis del segle XVIII, diversos cerverins tenien a les seves cases imatges d'aquest sant. Aquell mateix segle, foren fundats alguns actes pietosos en honor de Sant Magí i la impremta de la Universitat de Cervera estampà diverses edicions de goigs en llaor del sant (Josep M. LLOBET I PORTELLA, "La devoció dels cerverins a Sant Magí des de l'any 1528 al 1887", *Quaderns Barri de Sant Magí*, 21 (2011), ps. 17-21). Veiem, doncs, que la devoció dels cerverins envers Sant Magí era ben present des de, almenys, el segle XVI i culminà quan, l'any 1786, els veïns dels carrers anomenats de Sant Domènec i de la Vall decidiren fer construir una església dedicada a aquest sant.

han esmerat en ella han estat los dels carrers anomenats de Sant Domingo y de la Vall,³ de manera que, recullín las limosnas de tots los debots que podían, fean ya celebrar la festa del gloriós màrtir, y molts anys en la iglésia de Sant Pere Màrtir pròpia dels pares dominicos de la mateixa ciutat.⁴ No obstant, aumentan-se més y més aquesta deboció y desitjosos, per altra part, los debots de poder-li tributar los divinos cultos en iglésia pròpia, pues que antes no se sap que existís iglésia dedicada a dit gloriós sant sinó una capelleta que abuy dia se conserva encara en la vaixada del carrer de Sant Domingo, col·locada sota la casa del senyor Armengol,⁵ determinaren acudir al il·lustre ayuntamén e il·lustríssim senyor bisbe de Solsona per sa nova erecció y construir-la cerca lo portal del carrer dit de la Vall, de la present ciutat, a la que, obtinguda sa llicència, se donà mans a la obra ab gran calor y aplauso de sos debots y, especialment, dels vehins de dit carrer, que-l prengueren per son patró, esent capitans en aquella època Jaume Bergadà, Macià Piulats, Isidro Roca y Joseph Oromí, tots pagesos.

Als 5 de setembre de 1786, los vehins dels carrers nomenats de Sant Domingo y de la Vall, de la present ciutat, presentaren memorial al il·lustre ayuntament de ella, ab lo cual suplicaren fos servit concedir-los territori per construir una capella u oratori a honor de sant Magí en lo pati del portal de la Vall. Y, ab decret de 12 de desembre del

mateix any, concedí dit il·lustre ayuntament lo que demanàvan, fent la obra a derecció y disposició del senyor don Mariano Salat, regidor comissionat.⁶

Alcansat lo decret dit anteriorment, se presentà altre memorial al il·lustríssim senyor bisbe de Solsona als 26 de janer de 1787, ab lo cual se li esplicà fos de son agrado concedir als vehins de dits carrers permís per a edificar dita capella.

Als 4 de febrer del mateix any 1787, lo il·lustríssim senyor bisbe de Solsona escrigué carta de ofici al reverent Sevastià Armengol, prebere y degà de la present ciutat, ab la cual li féu comissió àmplia per a què donàs o negàs la llicència que ab lo antecedent memorial se habia demanada a sa il·lustríssima.

Als 22 de abril de 1787, se posà la primera pedra en la iglésia de Sant Magí per lo reverent don Donat Cirera, prebere y rector de la parroquial iglésia de la present ciutat.

Als 19 de agost de 1790, se benehí per dit reverent don Donat Cirera la referida iglésia de Sant Magí. Y lo mateix dia se celebrà la primera missa per lo reverent don Joseph Rossell, prebere.

Als 15 de juny de 1791, los administradors de la capella de Sant Magí presentaren memorial al il·lustre ayuntament de la present ciutat, ab lo cual suplicaven fos servit donar-los permís per anar lo referit sant a la profesó del Corpus, y, ab decret de 18 del mateix mes y any, se concedí dit permís.⁷

³ Actualment, l'antic carrer de la Vall és el de Sant Magí.

⁴ No eren, doncs, els frares dominics els que feien celebrar la festa de Sant Magí sinó els veïns dels carrers propers a l'església de Sant Pere Màrtir, que era la pròpia del convent d'aquests frares.

⁵ Sobre aquesta capelleta, Ramon M. XUCLÀ COMAS, "Fornícules a Cervera de devoció a Sant Magí", *Quaderns Barri de Sant Magí*, 15 (2005), ps. 33-36.

⁶ No hem pogut trobar aquesta autorització al llibre de consells municipals.

⁷ Referència documental a: Josep M. LLOBET I PORTELLA, "La devoció dels cerverins a Sant Magí des de l'any 1528 al 1887", *Quaderns Barri de Sant Magí*, 21 (2011), ps. 19.

Y, en efecte, als 23 del mateix mes de juny y any de 1791, anà la imatge de Sant Magí a la professó general del Corpus.

Comptes que preséntan Macià Piulats [y] Francisco Bergadà, capitans o administradors de la capella del gloriós màrtir Sant Magí, ab quals comptes se veurà lo cobrat y pagat per dits capitans des de 30 [de] setembre de 1789 fins a 29 [de] matg de 1791 en la forma següent:

Cargo

Primo, han rebut quatre-centas trenta lliuras, que, per continuar la fàbrica de dita capella, fou precís crear censal de igual cantitat a favor de la reverent comunitat de preberes de la parroquial iglésia de la present ciutat, 430 lliures.

Ítem, han rebut vint-y-nou lliuras, dotse sous y sis [diners], resultadas de algunas bigas y altrás fustas pròpias de dita capella que han venut después de conclosa sa fàbrica, 29 lliuras, 12 sous, 6 [diners].

Ítem, han rebut cen vint-y-tres lliuras, nou diners, resultadas del pa que se ha recullit de limosna dels forns y diferens casas de particulars, com apar de las dos llistas que se acompanyan, 123 lliuras, 9 [diners].

Total cargo: 582 lliuras, 13 sous, 3 [diners].

Data

Primo, són data cuarenta lliuras que han pagat als capitans de dita capella, sos antecessors, per semblant quantitat que estos habían adelantat per la fàbrica de la relatada capella, consta de recibo de número 1, 40 lliuras.

Ítem, són data trenta lliuras, catorse sous, que han pagat, esto és, al discret Joseph Armengol, notari, 5 lliuras, 3 sous, y a Anton Vilaseca 25 lliuras, 11 sous, consta de dos recibos, lo un al dors del altre, de número 2,

30 lliuras, 14 sous.

Ítem, són data diset lliuras, quinse sous y tres [diners] que estos han pagat per apariar la muralla, per un sedàs, per una post y un bujol y per llosas y grahons de la capella, segons los recibos de número 3, 17 lliuras, 15 sous, 3 [diners].

Ítem, són data cent buitanta-una lliura, setse sous y un [diner] que han pagat a Benet Castenyé, mestre de casas, per la fàbrica de la capella de Sant Magí, consta de quatre recibos, sicnats, de número 4, 181 lliuras, 16 sous, 1 [diner].⁸

Ítem, són data dos lliuras que han pagat a Agustí Farran que anà per propi a Solsona, ab recibo de número 5, 2 lliuras.

Ítem, són data tres lliuras, nou sous y sinch [diners] que han pagat a Joaquim Pomés per lo valor de 8 lliuras, 2 onzas, de estany, ab recibo de número 6, 3 lliuras, 9 sous, 5 [diners].

Ítem, són data buitanta lliuras, dotse sous y sis [diners] que han pagat a Adjutori Mestres per lo balor de la campana feta per la capella de Sant Magí, ab recibo de número 7, 80 lliuras, 12 sous, 6 [diners].⁹

Ítem, són data vint-y-una lliura, dibuit sous y tres [diners] que han pagat a Bernat Pujol, escultor, comicionat per lo senyor Joan Retembach, pintor y escultor, per son treball

⁸ Benet Castanyé degué ser, doncs, el mestre de cases que construí l'església de Sant Magí

⁹ Els anys 1778 i 1779 un tal Adjutori Mestres, major, de Calaf, va refondre les campanes Tibau i Nova del campanar de l'església cerverina de Santa Maria (Josep M. LLOBET I PORTELLA, "Les campanes de l'església de Santa Maria de Cervera (1338-1880)", *Miscel·lània Cerverina*, 16 (2003), ps. 69-138). La campana de l'església de Sant Magí fou feta, doncs, per aquest mestre de campanes de Calaf o pel seu fill

Estampa enganxada a la primera pàgina del llibre.

de encarnar la imatge de Sant Magí, consta de la carta y recibo tras ella de número 8, 21 lliura, 18 sous, 3 [diners].¹⁰

Ítem, són data sis lliuras, tretse sous, que han pagat a Magí Llobregat per deu canas, sinch palms, de estopa que serví per lo bestit de Sant Magí, ab recibo de número 9, 6 lliuras, 13 sous.¹¹

Ítem, són data diset lliuras, dibuit sous y tres [diners] que han pagat a Francesch Orovitg, fuster, per las rahons que exp[r]esa lo recibo de número 10, 17 lliuras, 18 sous, 3 [diners].

Ítem, són data tretse lliuras, deu sous, que han pagat a Pascual Anglora per jornals de manobre que en la capella de dit sant treballà, consta de recibo de número 11, 13 lliuras, 10 sous.

Ítem, són data set lliuras, tretse sous, que han pagat al reverent Salvador Roca, prebere y boser de la reverent comunitat, consta de recibo de número 12, 7 lliuras, 13 sous.

Ítem, són data cuarenta-cuatre lliuras, deu sous y tres [diners] que han pagat a varios manobras per varios jornals enpleats en la fàbrica de dita capella, consta de varios recibos de número 13, 44 lliuras, 10 sous, 3 [diners].

Ítem, són data tres lliuras, quince sous, que han pagat a Simon Nogués, campané, per haber tocat las campanas, ab recibo de número 14, 3 lliuras, 15 sous.

Ítem, són data quince sous que han pagat a Anton Paysà per compòndrer la capella lo dia del sant, ab recibo de número 15, 15 sous.

Ítem, són data tres lliuras que han pagat a Francesch Graus, courer, per las rahons que expresa lo recibo de número 16, 3 lliuras.

Ítem, són data deu lliuras, dos sous y sis [diners] que han pagat a Manuel Planes per haber assistit la capella de música en las completas y demás fusions del gloriós màrtir Sant Magí, ab recibo de número 17, 10 lliuras, 2 sous, 6 [diners].

Ítem, són data set lliuras, dos sous y sis [diners] que han pagat a Ignasi Esteve, adroguer, per lo estany de la campana, ab recibo de número 18, 7 lliuras, 2 sous, 6 [diners].

Ítem, són data diset lliuras que han pagat a Joseph Queraltó per guix blanch y negre, consta de recibo de número 19, 17 lliuras.

Ítem, són data tres lliuras, dos sous y quatre [diners] que han pagat a Geroni Bosch per los punys y demás ferros ha fet en la capella del sant, ab recibo de número 20, 3 lliuras, 2 sous, 4 [diners].

Ítem, són data diset lliuras que han pagat a Joan Folch, argenter, per lo balor de un càlser y patena que ha venut per dita capella de Sant Magí, ab recibo de número 21, 17 lliuras.

Ítem, són data sinch lliuras, setse sous y tres [diners] que han pagat a Francesch Orovitg, fuster, per lo valor de las gradas de Sant Magí, ab recibo de número 22, 5 lliuras, 16 sous, 3 [diners].

Ítem, són data tres lliuras, dibuit sous y nou [diners] que han pagat a Magí Boldú, mestre de

---

¹⁰ Sembla que no fou feta una nova imatge de Sant Magí sinó que una ja existent va ser restaurada pel pintor i escultor Joan Retembach. Aquesta imatge ja existent potser era la que, l'any 1760, seguint la voluntat del prevere Magí Perelló, els executors del seu testament havien fet construir de fusta daurada per ser col·locada a l'altar major de l'església de Santa Maria el dia de Sant Magí i durant l'octava de la festa (Josep M. LLOBET I PORTELLA, "L'origen de la festa ceriverina de Sant Magí", *Quaderns Barri de Sant Magí*, 13 (2003), ps. 25-27).

¹¹ A la imatge de Sant Magí li fou posat, doncs, un vestit de roba d'estopa.

casas, per diferens treballs per ell fets en dita capella, ab recibo de número 23, 3 lliuras, 18 sous, 9 [diners].

Ítem, són data quatre lliuras, set sous y quatre [diners] que han pagat a Estanislao Vall, boter, per adops que ha fet per la administració de Sant Magí, ab recibo de número 24, 4 lliuras, 7 sous, 4 [diners].

Ítem, són data una lliura que han pagat a Anton Bergadà per dos jornals de treballà a la pedrera y triar arena, ab recibo de número 25, 1 lliura.

Ítem, són data dos lliuras que han pagat a Anton Terrés, llibreter, per compòndrer un misal per la capella de Sant Magí, ab recibo de número 26, 2 lliures.

Ítem, són data tres lliuras, set sous y sis [diners], esto és, 8 quartans [de] ordí que valen 1 lliura, 17 sous, 6 [diners] y 1 lliura, 10 sous, a 6 diners, que han pagat a Manuel Mestre per haber anat a buscar la aygua de Sant Magí, consta de recibo de número 27, 3 lliuras, 7 sous, 6 [diners].¹²

Ítem, són data una lliura, sis sous y tres [diners] que han pagat a Bernat Oliveres, llibreter, per un llibre blanch que se féu fer per asentar los comptes de la administració de dit sant, ab recibo de número 28, 1 lliura, 6 sous, 3 [diners].

Ítem, són data set lliuras, tres sous y un diné que han pagat s Bonaventura Codina, adroguer y cerer, per la cera se gastà per Sant Magí, ab recibo de número 29, 7 lliuras, 3 sous, 1 [diné].

Ítem, són data set lliuras, dotse sous y sis [diners] que han pagat a Llorens Ferrer per jornals de arrencar guix per la capella, ab recibo de número 30, 7 lliuras, 12 sous, 6 [diners].

Ítem, són data nou lliuras, deu sous, que han pagat a Joan Vilaseca, teulé, ab recibo de [número] 31, 9 lliuras, 10 sous.

Ítem, són data sis lliuras, quinse sous, que han pagat a Joseph Elies per haber portat guix ab lo carro dos dias, ab recibo de número 32, 6 lliuras, 15 sous.

Ítem, són data quatre lliuras que han pagat a Joseph Danís per haber fet los ferros que se exprésan en lo recibo de número 33, 4 lliuras.

Ítem, són data trenta lliuras que han pagat a Joseph Garriga, gerrer, per la obra cuyta se li comprà per la iglesia de Sant Magí, ab recibo de número 34, 30 lliuras.

Ítem, són data una lliura, deu sous, que han pagat a Joan Pont que féu llenya per còurer lo guix de la capella de dit sant, ab recibo de número 35, 1 lliura, 10 sous.

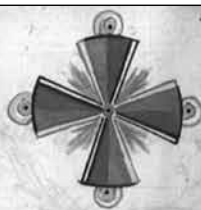
Ítem, són data tretse lliuras, quinse sous, que han pagat a Francesch Salvadó, habitan en casa Cerveró, per haber traginat pedra y guix per la capella, ab recibo de número 36, 13 lliuras, 15 sous.

Ítem, són data una lliura, dos sous y sis [diners] que han pagat a Ramon Rosell per un jornal de tragar llenya, ab recibo de número 37, 1 lliura, 2 sous, 6 [diners].

Ítem, són data una lliura, dibuit sous, que han pagat a Teresa Piqué per quinse palms de llucarnal y fil, ab recibo de número 38, 1 lliura, 18 sous.

Ítem, són data dotse lliuras, dibuit sous, que han pagat a Anton Paysà, col·lector de la reverent comunitat de preberes de la present

¹² Aquesta anotació i altres de posteriors ens donen constància de l'anada a Sant Magí de la Brufaganya, aquell any 1790, per tal de portar a Cervera l'aigua que s'havia de repartir entre els fidels.

Ad maiorem Dei gloriam

LLIBRE ELS
comptes de la Ad-
ministració del
Glorios Mr y H.á

Any de 1837.

Encapçalament del llibre.

ciutat per la pençió de 1791 del censal que dita administració correspon a dita comunitat, consta de recibo de número 39, 12 lliuras, 18 sous.

Ítem, són data una lliura, deu sous, que han pagat a Ramon Marsal per fer la vida a las avarias que portaren la aygua de la font de Sant Magí, ab recibo de número 40, 1 lliura, 10 sous.

Ítem, són data tres lliuras, tretse sous, que han pagat a Anton Domènech per anar a buscar la aygua de Sant Magí, ab recibo de número 41, 3 lliuras, 13 sous.

Ítem, són data una lliura, sis sous y tres [diners] que han pagat a Simon Nogués, campaner, per haber tocat las campanas per la festa de Sant Magí, ab recibo de número 42, 1 lliura, 6 sous, 3 [diners].

Ítem, són data set lliuras, deu sous, que han pagat a Manuel Planes per entrar y donar la aygua de Sant Magí y haber asistit la capella de la música en lo ofici de dit sant, consta ab recibo de número 43, 7 lliuras, 10 sous.

Ítem, són data buit lliuras, buit sous y onse [diners] que han pagat a Bonaventura Codina, adroguer y cerer, per la cera prengueren en sa botiga per Sant Magí, ab recibo de número 44, 8 lliuras, 8 sous, 11 [diners].

Ítem, són data tres lliuras, sis sous y tres [diners] que han pagat a Anton Sarró per los gastos de anar a buscar la aygua de Sant Magí, consta de recibo de número 45, 3 lliures, 6 sous, 3 [diners].

Total data: 674 lliuras, 1 sou, 11 [diners].

Resumen general

Cargo: 582 lliuras, 13 sous, 3 [diners].

Data: 674 lliuras, 1 sou, 11 [diners].

Resta a favor dels capitans: 91 lliuras, 8 sous, 8 [diners].

Nota. Estos comptes de des de 1789 fins a 1791, junt ab las notas anteriors, foren vistas y pasadas en santa visita, com consta del decret que lo reverent doctor don Anton Ruvira, degà, posà com a visitador, dia 3 [de] desembre del any 1792, los quals comptes, ab ditas notas, anàvan sueltos en un quadern que se habían pogut conservar fins al present y, perquè cònstian, se han copiat en est llibre, que se ha format de nou per la utilitat de la administració.

Nota per trobar lo acte del censal que fa Ramon Benet

Pau y Ramon Benet, pare y fill, prengueren un censal a casa Rius, pagès, de la present ciutat, de capitalitat 50 lliures; pensió, al 3 per cent, 1 lliura, 10 sous. Acte en poder de Mariano Copons, notari, als 5 de juliol de 1796.¹³

Joseph Rius féu donació de dit censal a Sant Magí ab la obligació que los capitans que són y seran de dit sant dèguian fer celebrar una misa resada cada any en la capella pròpia de dit sant después del ofici, en lo dia del sant, a la intenció y obligacions del expresat Joseph Rius y, en cas de no cumplir-u, se'n pot apoderar lo hereu que és y serà de la casa del adal expresat Rius y, en cas de quitació y reasmers, deu entrevenir-i dit hereu, y demés que expresa lo acte de donació en poder de Francisco Bagils, als 13 [de] agost de 1815.¹⁴

¹³ ACSG, Fons Notarial, Cervera, 128, Marià Copons, *Manual*, 1796-1802, s. f.

¹⁴ Transcripció del document a: Josep M. LLOBET I PORTELLA, "Donacions relacionades amb l'església de Sant Magí durant els primers anys de la seva existència", *Quaderns Barri de Sant Magí*, 15 (2005), ps. 29-31.